

No 3. līdz 30. novembrim Preiļu galvenajā bibliotēkā izstāde „Portrets gleznās un grafikās” no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājuma.

Portrets ir viena no svarīgākajām pasaules vēstures tēmām. Īpaši daudzveidīgs ir gleznotais portrets, kas daudzu gadsimtu gaitā eiropēiskās kultūras ietvaros kļuva par vienu no galvenajiem tēlotājas mākslas žanriem.

Dažādos portreta mākslas attīstības periodos tēla sakritības pakāpe ar modeli varēja būt dažāda - portrets bija vai nu naturālistisks, vai idealizēts, vai abstrahēts -, tomēr zināma atbilstība modelim vienmēr tika uzskatīta par raksturīgu šī žanra īpašību.

Daudziem 20.gs. sākuma portretiem piemīt tradicionālais naturālisms, portretiskais tēls tika pielīdzināts vizuālajai realitātei, uzsvērti detalizējot tēlojumu, gan reprezentēt, gan aprakstoši fiksēt modeli. Portretējamā sociālo statusu, viņa dienesta pakāpi citreiz norādīja goda zīmes vai – retāk sarežģītu kompozīciju gadījumos – kāds aksesuārs. Svarīgs šai aspektā arī svētdienīgs, kārtīgs modes tērps, sakārtota – arī modes frizūra.

Akcenti, ko pateicoties impresionisma izraisītajai „revolūcijai” iezīmē 20.gadsimta sākums ir plenēra, līdz ar to arī gaismas un dabas motīvu, ienākšana portretā un mākslinieka atbrīvošanās no naturālisma, dabas kopēšanu atstājot fotogrāfijas ziņā un meklējot citu „realitāti”.

Dažreiz glezniecība un grafika ir vienīgi formas jautājums, kad mērķis ir noklāt gleznas plakni ar līnijām un krāsām. Šajā gadījumā cilvēka figūra ir tikai viens no sižetiskajiem motīviem, un mākslinieks to attēlo gluži tāpat kā pārējos objektus, atsakoties piešķirt tai psiholoģiskas vai īpašas dramatiskas nozīmes.

Izstāde ir neliels pieskāriens portreta žanram, kurā skatāmi gan *gluži parasti* portreti, gan figurālas kompozīcijas, gan laikmetam raksturīgās iezīmes mākslinieku darbos. Vairāku autoru darbos (A. Zelčs, V. Kokorevičs, J. Plivda u. c.) portretēti gan reģiona, gan arī Preiļu novada cilvēki. Pētera Gleizdāna (1934-2013) draudzīgie šarži ataino tuvas, ar izcilām rakstura īpašībām apveltītas personības, kuras rada, meklē un papildina kultūras vērtības, liekot skanēt Latvijas vārdam pasaulē.

Izstādē eksponētas gleznas un grafikas no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājuma.

Informāciju sagatavoja:

Silvija Berezovska

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja galvenā māksliniece